

EDITORIAAL

SNOEIEN OM TE GROEIEN?

Als we dit schrijven is er nog geen septemberverklaring geweest, en tot nu toe heeft de nieuwe Vlaamse minister-president Geert Bourgeois ook nog niet echt in zijn kaarten laten kijken. Zijn reactie in De Morgen van 14 augustus 2014 op de 'uitgelekte' besparingsnota, nog tijdens de vakantie en in volle voorbereiding op de verschillende beleidsnota's, was voorspelbaar, en wellicht terecht: "Je kan niet verwachten dat de regeringsonderhandelaars medio juli al een begroting opmaken voor het volgende jaar. Op maandag 22 september komen we naar het parlement met de sociaal-economische cijfers en de krachtlijnen van de begroting in de Septemberverklaring, dat is decretaal zo vastgelegd. In oktober wordt de begroting ingediend, ook dat is altijd zo geweest." Hij erkende wel dat er een besparing van 1,5 miljard euro aan komt, maar er komt deze legislatuur ook een miljard bij voor welzijn en economie.

In De Morgen van 16 augustus 2014 lichtte hij, zonder concreet te worden, wel een tipje van de sluier op: "We gaan naar een kleinere overheid," en "we gaan inderdaad bij de werkmiddelen een aantal inspanningen moeten vragen." Hiertoe zal elke minister op zijn terrein voorstellen moeten doen. Of dit voldoende is om de gemoederen te bedaren is maar de vraag. Ik heb de indruk dat er bij de start van een nieuwe regering nog nooit zo fel 'oppositie'

gevoerd is als nu, zowel vanuit het middenveld als vanuit de echte oppositie. Probleem is niet zozeer het regeerakkoord zelf (zie kaderstukje op blz. 3), waarop in eerste instantie nog vrij positief gereageerd werd, maar vooral het feit dat er nogal wat 'denkpistes' circuleren om te besparen.

Door de zesde staatshervorming is Vlaanderen bevoegd geworden voor de ouderenzorg, maar de hooggespannen verwachtingen werden al direct getemperd door de 'denkpiste' uit het werkdocument om te besparen op de animatiesubsidie: het huidige Vlaamse budget van een kleine 44 miljoen euro zal dalen tot zowat 19 miljoen euro. "Een extreem en onaanvaardbaar scenario dat als eerste signaal naar de sector bijzonder ongelukkig is", zo stelde Zorgnet Vlaanderen. Als de kosten worden verhaald op de ouderen, dan zouden zij minstens 60 euro per maand of 720 euro per jaar extra moeten betalen. Deze besparing zou zo'n 600 van de 760 woon-zorgcentra treffen, want de private commerciële zorgcentra kwamen nooit in aanmerking voor deze Vlaamse subsidies. Misschien ligt in deze 'discriminatie' wel een bijkomende reden voor de afslanking? Vanuit het kabinet Vandeurzen sust men door te stellen dat deze maatregel past in een grote herfinanciering van de zorgsector, waarover men zeker in gesprek zal gaan met de verschillende partners.

Ook de Gezinsbond is ongerust over de besparingsplannen van de nieuwe Vlaamse regering. Er wordt gesleuteld aan de kinderbijslag voor grote gezinnen en de kinderopvang wordt duurder, waarbij onder meer het minimumtarief voor kansarme gezinnen wordt opgetrokken. Volgens Manu Keirse van de Gezinsbond druipt dit in tegen het regeerakkoord. Daarin wordt immers gezegd dat de Vlaamse regering extra inzet op betaalbare opvang voor gezinnen met een armoedeproblematiek.

De sociaal-culturele sector stelt in een open brief (9 augustus 2014) dat de Vlaamse regering wel praat over zuurstof voor bedrijven, maar de zuurstoftoevoer voor mensen afknijpt: "Die zuurstof bestaat uit cultuur, verenigingen, onderwijs, kinderopvang,... Toevallig de zaken die essentieel zijn om te leven. Toevallig de zaken die mensen gelukkig maken." Voor Lander Piccart van de Vlaamse Jeugdraad (in De Morgen van 12 augustus 2014) is het duidelijk dat het beleid van de nieuwe regering gedreven wordt door ondernemend Vlaanderen en dat de jeugd en het verenigingsleven in de kou blijven staan.

Volgens het akkoord zijn de besparingen vooral te voelen in het onderwijs, bij het openbaar vervoer en bij de overheid zelf. Niet in de sector voor personen met een beperking. Integendeel. De Vlaamse regering zal het decreet persoonsvolgende financiering uitvoeren. Dat Jo Vandeurzen opnieuw minister van welzijn wordt, is een goede zaak voor de verdere uitvoering van dit decreet, zo stelt Onafhankelijk Leven vzw. Zij onderstrepen dat het belangrijk is dat het extra-budget niet gebruikt wordt voor het basisondersteuningsbudget, maar wel voor de tweede pijler (cash budget of voucher) van het nieuwe systeem. Het forfaitair basisondersteuningsbudget zou gefinancierd worden via het optrekken van de bijdrage van elke Vlaming voor de zorgverzekering. Minister Vandeurzen maakt zich sterk dat er in welzijn voor een half miljard

euro nieuwe uitgaven gepland staan, wat meer is dan er bezuinigd wordt. Maar dat er ook in welzijn bespaard zal worden, staat buiten kijf. Alleen is het nog bang afwachten waar (op de werkingskosten?) dit zal gebeuren.

In De Standaard van 2 augustus 2014 ziet Luc Huyse enkele opvallende parallellen tussen het Vlaams regeerakkoord en het beleid in Nederland, onder meer wat de 'vermaatschappelijking' betreft. Door een grotere verantwoordelijkheid te leggen bij de burger, zet men onrechtstreeks de poort open voor commercialisering van de zorg en dus voor toenemende sociale ongelijkheid. Hij waarschuwt: "Onder Rutte I heeft de opgelegde zelfredzaamheid van de cultuursector, bijvoorbeeld, geleid tot een halvering van de overheids subsidies. Meer ruimte voor de lokale besturen is gepaard gegaan met een drastische reductie van hun middelen." Ook wat participeren in de besluitvorming betreft, stemt de tekst van het regeerakkoord Huyse niet optimistisch: "Het document telt zo'n 60.000 woorden. Slechts vijfmaal komt het woord 'inspraak' voor." Als er sprake is van 'participatie' gaat het bijna uitsluitend om de bedrijfseconomische betekenis ervan.

En dan zijn er natuurlijk nog de federale besparingen die eraan komen... Ook hier wordt in de eerste plaats gemikt op de personeelsuitgaven van de overheid, de werkingsmiddelen en de sociale zekerheid. En ook hier is het de bedoeling om via lastenverlaging meer banen te scheppen. Afwachten wat ervan komt...

Wat onze sectoren betreft, wil iedereen natuurlijk zijn deel van de 500 miljoen euro extra in de komende regeerperiode. De ervaring leert dat, als de koek moet verdeeld worden, er altijd zijn die tevreden moeten zijn met de kruimels...

Fons GEERTS, eindredacteur